

Obsah

Úvod	21
1. História klinickej psychológie (A. Heretik, sr.)	23
1.1. Úvod	23
1.2. Predhistória klinickej psychológie	25
1.2.1. Pravek	25
1.2.2. Starovek	25
1.2.3. Stredovek, renesancia a osvietenstvo	27
1.2.4. 19. storočie	30
1.3. Vlastná história klinickej psychológie	31
1.4. Niektoré osobnosti z histórie klinickej psychológie na Slovensku, Morave a v Čechách	37
2. Klinická psychológia ako veda a odbor (A. Heretik, sr.)	39
2.1. Predmet klinickej psychológie, jej postavenie v systéme vied	39
2.2. Oblasti a užšie špecializácie klinickej psychológie	40
2.3. Vzdelávanie v klinickej psychológii	42
2.4. Etické zásady a normy v práci klinického psychológa	43
2.5. Odborné a profesijné spoločnosti, vedecké časopisy	45
3. Konceptie normality a abnormality (A. Heretik, sr.)	47
3.1. Úvod. Čo je zdravie?	47
3.2. Kritériá abnormality a normality	51
3.3. Súčasné diagnostické klasifikačné systémy	57
4. Teória klinickej psychológie	59
4.1. Hlbinná psychológia (E. D. Uhrová)	59
4.1.1. Freudova psychoanalýza	60
4.1.2. Jungova analytická psychológia	63
4.1.3. Adlerova individuálna psychológia	66
4.1.4. Egopsychológia	67
4.1.5. Interpersonálna psychoanalýza	69
4.1.6. Kleinovej prístup v psychoanalýze	72
4.1.7. Škola objektových vzťahov	74
4.1.8. Selfpsychológia Heinza Kohúta	75

4.1.9. Kernbergov prístup	77
4.2. Kognitívno-behaviorálna klinická psychológia (A. Heretik, sr.)	78
4.2.1. Ruská reflexologická škola	78
4.2.2. Behaviorizmus	80
4.2.3. Kognitívne prístupy	82
4.2.4. Kognitívno-behaviorálne terapie	85
4.3. Humanistická psychológia (E. D. uhrová)	86
4.3.1. Geštalt psychológia	87
4.3.2. Rogersov prístup zameraný na človeka	90
4.3.3. Existenciálna psychológia	91
4.3.4. Logoterapia	93
4.4. Eklektické a integratívne prístupy (A. Heretik, sr.)	95
5. Etiológia psychických a psychosomatických porúch (A. Heretik, sr.)	99
5.1. Úvod do etiológie	99
5.2. Biologické faktory (A. Heretik, jr.)	100
5.2.1. Úvod - problém „duša - telo“	100
5.2.2. Genetika	102
5.2.3. Neuroanatómia a neurofyziológia mozgu	105
5.2.4. Konštitúcia	106
5.3. Psychogénne faktory (A. Heretik, sr.)	108
5.3.1. Psychotrauma a životné udalosti	108
5.3.2. Konflikt	110
5.3.3. Frustrácia a deprivácia	111
5.3.4. Úzkosť	112
5.3.5. Stres	112
5.3.6. Interpersonálne vzťahy a ľudská komunikácia	115
5.4. Sociokultúrne faktory	117
6. Vývojové aspekty klinickej psychológie (i. obuch)	121
6.1. Úvod	121
6.2. História psychodynamických vývinových teórií v klinickej psychológii	122
6.3. Súčasný vývinové teórie	125
6.3.1. E. H. Erikson	125
6.3.2. D. W. Winnicott	126
6.3.3. S. Mentzos	127
6.4. Vývin jednotlivých oblastí ľudského prežívania a správania	129
6.4.1. Vývin vzťahov	129
6.4.1.1. M. Mahlerová	129
6.4.1.2. J. Bowlby a M. Ainsworthová	130
6.4.1.3. R. Spitz	132
6.4.1.4. D. Stern	133
6.4.2. Afektívny vývin	134
6.4.3. Vývin zmyslového vnímania	135

6.4.4. Kognitívny vývin	137
6.5. Záver	141
7. Metodológia klinickej psychológie	143
7.1. Metodológia výskumu v klinickej psychológii (A. Heretik, jr.)	143
7.1.1. Úvod	143
7.1.2. Metódy skúmania v klinickej psychológii	147
7.1.2.1. Reliabilita výskumných metód	149
7.1.2.2. Validita	150
7.1.2.3. Objektivita výskumu	151
7.1.3. Výskumné plány	152
7.1.3.1. Typ výskumu z hľadiska trvania	152
7.1.3.2. Korelačný výskumný plán	153
7.1.3.3. Experimentálne výskumné plány	153
7.1.3.4. Iné výskumné plány - epidemiológia a metaanalýza	155
7.1.4. Vzorka (participanti) v klinickom výskume	158
7.1.4.1. Populácia, výber a jeho stratégie	158
7.1.4.2. Rozdeľovanie participantov do výskumných skupín	161
7.1.5. Štatistika v klinickom výskume	161
7.1.6. Etika v klinickopsychologickom výskume	164
7.1.7. Publikovanie výsledkov klinickopsychologického výskumu	166
7.1.8. Ako zlepšiť metodológiu v klinickopsychologickom výskume?	167
7.2. Klinická psychodiagnostika - individuálny prístup ku klientovi (R. Máthé)	169
7.2.1. Úvod	169
7.2.2. Predpoklady psychodiagnostickej činnosti	170
7.2.3. Psychodiagnostická prax	172
7.2.4. Metódy psychodiagnostiky	173
7.2.4.1. Klinické metódy	173
7.2.4.2. Testové metódy	180
7.2.4.2.1. Delenie testových metód a ich praktické použitie	181
7.2.4.2.2. Inteligenčné testy	182
7.2.4.2.3. Testy jednotlivých psychických funkcií	184
7.2.4.2.4. Testy organicity	185
7.2.4.2.5. Testy osobnosti	188
7.2.4.3. Psychologický nález	195
8. Reakcie na stres, životné krízy, suicidalita (A. Heretik, sr.)	203
8.1. Úvod	203
8.2. Reakcie na závažný stres a poruchy prispôsobenia	204
8.2.1. Akútna reakcia na stres (F 43.0)	204
8.2.2. Posttraumatická stresová porucha (F 43.1)	205
8.2.2.1. Symptomatológia a epidemiológia PTSD	205
8.2.2.2. Etiológia PTSD a možnosti intervencie	207
8.2.3. Poruchy prispôsobenia (F 43.2)	208

8.3. Životné krízy	209
8.4. Suicidalita	210
8.4.1. Historické a sociokultúrne súvislosti suicidality	210
8.4.2. Fenomenológia a epidemiológia suicidality	211
8.4.3. Etiológia, rizikové faktory a možnosti prevencie suicidií	212
9. Úzkostné (neurotické) poruchy (A. Heretik, sr.)	217
9.1. Úvod - úzkosť a strach	217
9.2. Biologické a psychologické koncepty úzkosti	219
9.3. Klasifikácia a epidemiológia úzkostných (neurotických) porúch	221
9.4. Psychopatológia najčastejších úzkostných (neurotických) porúch	223
9.4.1. Fóbické poruchy	223
9.4.1.1. Sociálna fóbia	224
9.4.1.2. Špecifické fóbie	225
9.4.2. Panická porucha a agorafóbia	226
9.4.3. Generalizovaná úzkostná porucha	229
9.4.4. Obsedantno-kompulzívna porucha	230
9.4.5. Disociačné poruchy	233
9.4.6. Somatoformné poruchy	236
9.5. Psychodiagnostika anxiety	237
9.5.1. Úvod	237
9.5.2. Subjektívne výpovede - dotazníky a sebaopisovacie škály anxiety	237
9.5.3. Objektívne hodnotenie úzkostných porúch	238
9.5.4. Projektívne metódy	239
9.6. Terapie úzkostných porúch	240
9.6.1. Farmakoterapia	240
9.6.2. Psychoterapia	241
10. Afektívne poruchy (poruchy nálady) (A. Heretik, sr.)	243
10.1. Namiesto úvodu	243
10.2. Epidemiológia afektívnych porúch	246
10.3. Klasifikácia, symptomatológia a priebeh afektívnych porúch	249
10.4. Psychodiagnostika afektívnych porúch	251
10.4.1. Sebaopisovacie škály a dotazníky depresie	251
10.4.2. Objektívne opísavacie škály	252
10.4.3. Výkonové metódy	253
10.4.4. Projektívne metódy	254
10.5. Biologické faktory a liečba afektívnych porúch	256
10.5.1. Genetika	256
10.5.2. Neurobiológia afektívnych porúch	256
10.5.3. Biologická liečba porúch nálady	257
10.5.4. Psychofarmakoterapia porúch nálady	257
10.6. Psychologické teórie vzniku depresie a psychoterapia	259

10.6.1. Psychoanalytické a psychodynamické prístupy	259
10.6.2. Kognitívno-behaviorálna psychoterapia	260
10.6.3. Indikácie a efektívnosť psychoterapie depresie	263
11. Schizofrénie, schizotypové poruchy a poruchy s bludmi (A. Heretik, jr.)	265
11.1. Schizofrénne poruchy	265
11.1.1. Úvod	265
11.1.2. Klasifikácia a diagnostika schizofrénnych psychóz	268
11.1.3. Klinické charakteristiky schizofrénnych porúch	272
11.1.3.1. Epidemiológia	272
11.1.3.2. Priebeh ochorenia	273
11.1.4. Etiológia - od pozorovania príznakov k príčinám	275
11.1.4.1. Biologické teórie a nálezy	275
11.1.4.2. Kognitívne prístupy	277
11.1.4.3. Psychosociálne teórie	279
11.1.4.4. Syntetizujúce teórie	281
11.1.5. Liečba schizofrénnych porúch	281
11.1.5.1. Psychofarmakologická liečba	281
11.1.5.2. Psychosociálne intervencie	283
11.1.6. Schizofrénia - otázky, témy, kontroverzie	284
11.2. Schizotypová porucha	288
11.3. Trvalé duševné poruchy s bludmi	290
11.4. Indukovaná porucha s bludmi	291
11.5. Akútne a prechodné psychotické poruchy	291
11.6. Schizoafektívne poruchy	291
11.7. Súhrn	293
12. Poruchy osobnosti (A. Heretik, sr.)	295
12.1. Psychopatia vs. porucha osobnosti- história pojmu	295
12.2. Teórie osobnosti vo vzťahu k poruchám osobnosti	297
12.3. Etiológia a epidemiológia porúch osobnosti	302
12.4. Klasifikácia porúch osobnosti a správania u dospelých	304
12.4.1. Úvod	304
12.4.2. Špecifické poruchy osobnosti	306
12.4.2.1. Všeobecné diagnostické kritériá pre špecifické poruchy osobnosti	306
12.4.2.2. Paranoidná porucha osobnosti	307
12.4.2.3. Schizoidná porucha osobnosti	308
12.4.2.4. Disociálna porucha osobnosti	309
12.4.2.5. Hraničná (emocionálne nestabilná) porucha osobnosti	309
12.4.2.6. Histriónska porucha osobnosti	311
12.4.2.7. Narcistická porucha osobnosti	312
12.4.2.8. Úzkostná (vyhýbavá) porucha osobnosti	314
12.4.2.9. Závislá porucha osobnosti	314

12.4.2.10. Anankastická porucha osobnosti	315
12.4.2.11. Iné a zmiešané poruchy osobnosti	315
12.4.3. Návykové a impulzívne poruchy	316
12.5. Psychodiagnostika porúch osobnosti	318
12.5.1. Metodologické problémy psychodiagnostiky porúch osobnosti	318
12.5.2. Dotazníky, inventoriá a štruktúrované interview	319
12.5.3. Projektívne metódy	320
12.5.4. Stratégia diagnostiky porúch osobnosti	320
12.6. Terapia porúch osobnosti	321
12.6.1. Psychoterapia	321
12.6.2. Farmakoterapia	323
13. Závislosti od tabaku, alkoholu a drog (A. Nodar)	325
13.1. Úvod	325
13.1.1. Náčrt histórie užívania legálnych a nelegálnych drog	325
13.1.2. Základné definície a pojmy z oblasti užívania a závislosti od drog	330
13.1.3. Epidemiológia drog po roku 1989	331
13.1.3.1. Nelegálne drogy	331
13.1.3.2. Alkohol	338
13.2. Diagnostické kritériá závislosti od legálnych a nelegálnych drog	342
13.2.1. História pojmu alkoholizmus a prehľad vývoja koncepcie závislosti	342
13.2.2. Súčasný stav koncepcie závislosti	345
13.3. Skrining, detekcia a psychodiagnostika závislosti	347
13.3.1. Skrining a detekcia	347
13.3.2. Psychodiagnostika	350
13.4. Možnosti a obmedzenia prevencie drogových závislostí	352
13.4.1. Primárna a sekundárna prevencia	352
13.4.2. Prevencia recidívy	357
13.4.3. Redukcia zdravotných rizík (Harm reduction)	359
13.5. Liečba pri závislosti od alkoholu a drog	359
13.5.1. Ciele liečby	359
13.5.2. Biomedicínsky a bio-psycho-sociálny model liečby	362
13.5.3. Špecifiká psychoterapie alkoholikov	364
13.6. Doliečovanie pri závislosti od alkoholu a drog	370
13.6.1. Svojpomoc vs. inštitucionálna pomoc	370
13.6.2. Terapeutická komunita v ústavnom zariadení	371
13.6.3. Bezdrogové terapeutické komunity	372
13.6.4. Anonymní alkoholici	373
13.6.5. Synanon a terapeutické komunity v USA	374
13.6.6. Dnešné terapeutické komunity v Európe	376
13.6.7. Niektoré súčasné alternatívy svojpomoci ako antitézy A.A. a TC	377
14. Poruchy príjmu potravy (i.obuch)	381
14.1. Úvod	381

14.2. Anorexia	383
14.2.1. Diagnostické a klasifikačné kritériá	383
14.2.2. Výskyt mentálnej anorexie	385
14.2.3. Etiológia mentálnej anorexie	385
14.2.4. Typy anorexie	387
14.2.5. Priebeh	387
14.2.6. Osobnosť a psychodiagnostika	389
14.2.7. Terapia	390
14.3. Bulimia	392
14.3.1. Diagnostické a klasifikačné kritériá	392
14.3.2. Výskyt a etiológia bulimie	393
14.3.3. Typy a priebeh bulimie	394
14.3.4. Osobnosť	396
14.3.5. Terapia	396
14.4. Záverečné poznámky k terapii porúch príjmu potravy	397
15. Klinická psychológia vyššieho veku (K. Pribišová)	401
15.1. Úvod	401
15.2. Organizácia nervového systému	402
15.3. Starnutie, osobnosť a špecifické zmeny vyššieho veku	404
15.3.1. Čo je starnutie?	404
15.3.2. Krízové situácie vo vysokom veku	405
15.3.2.1. Psychosociálne krízy	406
15.3.2.2. Krízy vyplývajúce zo zdravotných zmien a chorôb	407
15.3.3. Starnutie a osobnosť	408
15.4. Zmeny kognitívnych funkcií vo vysokom veku	410
15.4.1. Pamäť	410
15.4.2. Reč	411
15.4.3. Inteligencia	412
15.4.4. Zmeny v priestorovom vnímaní, pozornosť	413
15.5. Psychické poruchy manifestované vo vysokom veku	415
15.5.1. Úvod do psychopatológie vyššieho veku	415
15.5.2. Organicky podmienené psychické poruchy	415
15.5.2.1. Ľahká kognitívna porucha (MCI)	416
15.5.2.2. Demencie	416
15.5.2.2.1. Diagnostické kritériá demencie	416
15.5.2.2.2. Alzheimerova demencia (AD)	417
15.5.2.2.3. Vaskulárna demencia (VD)	418
15.5.2.2.4. Demencia s Lewyho telieskami (Lewy body disease, LBD)	419
15.5.2.2.5. Frontálno-temporálna demencia (FTD)	419
15.5.2.2.6. Demencia pri Parkinsonovej chorobe	420
15.5.2.2.7. Symptomatické demencie	420
15.5.2.3. Poruchy vedomia	421
15.5.2.4. Delírium	421

15.5.3. Afektívne poruchy	421
15.5.3.1. Depresie	421
15.5.3.2. Manické syndrómy	423
15.5.4. Neurózy	423
15.5.5. Psychózy	423
15.5.6. Závislosť od psychoaktívnych látok	424
15.6. Psychodiagnostika	425
15.6.1. Špecifiká psychodiagnostiky v gerontopsychológii	425
15.6.2. Neuropsychologické profily syndrómov demencie v skorých štádiách	429
15.7. Starostlivosť o ľudí vysokého veku	433
15.7.1. Úvod	433
15.7.2. Starostlivosť v domácom prostredí	433
15.7.3. Starostlivosť mimo domáceho prostredia	436
16. Vývinové poruchy (B. Váryová, V. Andreánska)	439
16.1. Úvod do problematiky vývinových porúch	439
16.1.1. Vývinová psychopatológia	439
16.1.2. Klasifikačné systémy vývinových porúch	441
16.1.3. Etiológia a epidemiológia vývinových porúch	443
16.2. Poruchy vývinu v ranom veku (0-3 roky)	446
16.2.1. Psychomotorická retardácia	446
16.2.2. Diagnostika vývinových porúch v ranom veku	448
16.3. Poruchy vývinu v predškolskom veku (3-6 rokov)	449
16.3.1. Najčastejšie diagnostikované poruchy	449
16.3.1.1. Mentálna retardácia	449
16.3.1.2. Pervazívne poruchy	450
16.3.1.3. Špecifické vývinové poruchy reči a jazyka	454
16.3.2. Úzkostné poruchy typické pre detský vek	456
16.4. Poruchy vývinu v mladšom školskom veku (6-10 rokov)	458
16.4.1. Najčastejšie diagnostikované poruchy	458
16.4.1.1. Hyperkinetické poruchy	458
16.4.1.2. Špecifická vývinová porucha motorickej funkcie	460
16.4.1.3. Špecifické vývinové poruchy školských schopností	461
16.4.2. Niektoré poruchy správania a emócií v mladšom školskom veku	466
16.5. Poruchy vývinu v staršom školskom veku (11-15 rokov)	468
16.5.1. Poruchy správania	468
16.5.2. Afektívne a úzkostné poruchy	471
17. Psychosomatika	475
17.1. Teória psychosomatiky (E. D. uhrová)	475
17.1.1. Úvod	475
17.1.2. Historické súvislosti vzniku psychosomatiky	476
17.1.3. Psychosomatické modely	478

17.1.3.1. Freudov model konverzie	478
17.1.3.2. Adlerov prístup k somatickým ochoreniam	478
17.1.3.3. Koncepcia F. Alexandra	479
17.1.3.4. M. Schur - teória desomatizácie a resomatizácie	480
17.1.3.5. Mitscherlichov koncept dvojfázového vytesnenia	480
17.1.3.6. Francúzska psychosomatická škola, model alexitýmie	481
17.1.3.7. Model stresu	483
17.1.3.8. Koncepcia „giving up“ a „given up“ Engela a Schmaleho	484
17.1.3.9. Koncept z hľadiska teórie učenia	484
17.1.4. Behaviorálna medicína	484
17.1.5. Psychoimunológia	485
17.1.6. Weinerov integratívny model	485
17.1.7. Rozdelenie psychosomatických ochorení	486
17.2. Kardiovaskulárne choroby (p. Notová)	489
17.2.1. Úvod	489
17.2.2. Rizikové faktory	489
17.2.2.1. Rizikové faktory aterosklerózy	490
17.2.2.2. Psychosociálne rizikové faktory	491
17.2.2.3. D-typ osobnosti a depresia	492
17.2.2.4. A-typ správania	494
17.2.2.5. Hostilita	497
17.2.2.6. Hardiness a salutogenéza	500
17.2.2.7. Závažné životné udalosti	502
17.2.2.8. Sociálna podpora	504
17.2.2.9. Stres	505
17.2.3. Možnosti psychologickej intervencie pri kardiovaskulárnych ochoreniach	507
17.2.4. Transplantácia srdca	509
17.3. Psychosomatika kožných a gastrointestinálnych ochorení (v. cviková)	513
17.3.1. Kožné ochorenia	513
17.3.1.1. Psychosociálna funkcia kože	513
17.3.1.2. Fyziologické funkcie kože	514
17.3.1.3. Klinika vybraných psychosomatických dermatóz	515
17.3.1.3.1. Acne vulgaris (akné, trudovitost', uhrovitost')	515
17.3.1.3.2. Eczema atopicum (neurodermatitída, atopický ekzém, endogénny ekzém, konštitučný ekzém)	516
17.3.1.3.3. Psoriasis vulgaris (psoriáza)	518
17.3.1.3.4. Pruritus - svrbenie	519
17.3.2. Ochorenia gastrointestinálneho traktu	519
17.3.2.1. Úvod	519
17.3.2.2. Peptická vredová choroba (PVCH)	520
17.3.2.3. Colitis ulcerosa - UC (ulcerózna kolitída, enterokolitída)	521
17.3.2.4. Morbus Crohn - MC (Crohnova choroba, enteritis regionalis, ileitis granulomatosa)	522

17.3.2.5. Funkčné poruchy gastrointestinálneho traktu	524
17.4. Psychosomatika v gynekológii a pôrodníctve (K.jandová)	527
17.4.1. Úvod	527
17.4.2. Psychosomatické poruchy v gynekológii	527
17.4.2.1. Poruchy menštruačného cyklu	527
17.4.2.1.1. Predmenštruačný syndróm (PMS)	527
17.4.2.1.2. Primárna dysmenorea	528
17.4.2.1.3. Hypotalamická amenorea	529
17.4.2.2. Porucha reprodukcie	530
17.4.2.2.1. Sterilita	530
17.4.2.2.2. Psychologické dôsledky sterility	530
17.4.2.3. Ťažkosti v oblasti malej panvy bez organickej príčiny	531
17.4.2.3.1. Pelvic pain syndróm	531
17.4.2.3.2. Ostatné ťažkosti v oblasti malej panvy	532
17.4.2.4. Ostatné ochorenia rodidiel	533
17.4.2.4.1. Urogynekologické ťažkosti	533
17.4.2.4.2. Gynekologické karcinómy	533
17.4.2.5. Klimakterický syndróm	534
17.4.2.5.1. Fyziológia klimaktéria	534
17.4.2.5.2. Klimakterický syndróm	535
17.4.2.5.3. Posthysterektomický syndróm	536
17.4.3. Psychosomatické aspekty tehotenstva a pôrodu	537
17.4.3.1. Psychické zmeny v tehotenstve	537
17.4.3.1.1. Emocionálne zmeny v tehotenstve	538
17.4.3.1.2. Vývin väzby matka - plod	539
17.4.3.1.3. Psychosomatické komplikácie tehotenstva	539
17.4.3.2. Pôrod	541
17.4.3.2.1. Psychoprofylaktická príprava na pôrod	541
17.4.3.3. Šestonedelie a popôrodné psychické poruchy	542
17.5. Psychosomatika respiračných ochorení (M.šimková)	545
17.5.1. Klinické aspekty astmy	545
17.5.2. Osobnosť a emocionalita	546
17.5.3. Rodina	549
17.5.4. Liečba	551
17.6. Klinická psychológia v onkológii, paliatívnej starostlivosti a tanatológii (M. Andrášiová)	554
17.6.1. Úvod do psychoonkológie	554
17.6.2. Intrapsychické premenné a onkologické ochorenie	556
17.6.3. Interpersonálne, sociálne premenné a onkologické ochorenie	560
17.6.4. Subjektívne prežívanie ochorenia ohrozujúceho život	561
17.6.5. Psychoterapeutické intervencie u onkologických pacientov	564
17.6.6. Paliatívna starostlivosť a tanatológia	568

18. Neuropsychológia (K. Pribišová)	571
18.1. Teoretické východiská	571
18.1.1. História neuropsychológie	572
18.1.2. Definovanie neuropsychológie a jej postavenie v systéme vied	574
18.2. Vyššie psychické funkcie	575
18.2.1. Poznávanie, agnózie	577
18.2.1.1. Definícia pojmu, úvod do problému	577
18.2.1.2. Zrakové agnózie	577
18.2.1.3. Poruchy vnímania priestoru a orientácie	581
18.2.1.4. Sluchové agnózie	582
18.2.1.5. Taktilné agnózie	583
18.2.1.6. Somatosenzorické agnózie	583
18.2.2. Motorická činnosť, apraxie	583
18.2.2.1. Definícia pojmu, úvod do problému	584
18.2.3. Reč, afázie a dyzartrie	586
18.2.3.1. Úvod do problému, definícia pojmu	586
18.2.3.2. Klasifikácia afázií, diagnostika a terapia	588
18.2.3.3. Dyzartrie	589
18.2.4. Pamäť	589
18.2.4.1. Úvod do problému, definícia pojmu	590
18.2.4.2. Poruchy pamäti, amnézie	592
18.2.5. Exekutívne funkcie	593
18.2.5.1. Definícia pojmu, úvod do problému	594
18.2.5.2. Neuropsychiatrické manifestácie pri léziách frontálnych lalokov	595
18.2.6. Pozornosť, zanedbávanie, ADHD syndróm	597
18.2.6.1. Definícia pojmu, úvod do problému	597
18.2.6.2. Neglect	597
18.2.6.3. ADHD - Syndróm poruchy pozornosti a hyperaktivity. Poruchy vedomia	600
18.2.7. Syndróm rozštiepeného mozgu a funkčná špecializácia hemisfér	600
18.2.7.1. Úvod do problému, definícia pojmu	600
18.2.7.2. Diskonekčný syndróm	601
18.2.7.3. Funkčná špecializácia hemisfér	602
18.2.8. Emócie	604
18.2.8.1. Definícia pojmu, úvod do problému	604
18.3. Neuropsychologická diagnostika a rehabilitácia	607
18.3.1. Neuropsychologické vyšetrenie, testy a testové batérie	607
18.3.2. Rehabilitácia v neuropsychológii	612
19. Psychológia postihnutých (patopsychológia)	
(L. Požár, M. Andreánsky, I. Jakabčic)	619
19.1. Mentálne postihnutie (i. Jakabčic)	622
19.1.1. Vymedzenie pojmu, východiská	622

19.1.2. Definície mentálneho postihnutia (retardácie)	624
19.1.3. Klasifikácia mentálneho postihnutia (retardácie)	627
19.1.4. Príčiny mentálnej retardácie	629
19.1.5. Psychologická diagnostika mentálneho postihnutia	630
19.2. Psychológia sluchovo postihnutých (M.Groma)	633
19.2.1. Typológia porúch	633
19.2.2. Prelingválna hluchota	634
19.2.2.1. Mechanizmy kompenzácie	634
19.2.2.2. Poznávanie, reč a inteligencia	635
19.2.2.3. Sociálny vývin, osobnosť a jej hodnotenie	636
19.2.2.4. Novšie možnosti ranej intervencie a prevencie dôsledkov porúch sluchu	636
19.2.2.5. Nepočujúci ako jazyková a kultúrna menšina	637
19.2.3. Postlingválna hluchota	637
19.3. Zrakové postihnutie (L Požár)	639
19.3.1. Všeobecná charakteristika	639
19.3.2. Vymedzenie a klasifikácia zrakového postihnutia	639
19.3.3. Niektoré osobitosti psychiky jedincov so zrakovým postihnutím	641
19.3.3.1. Emocionalita	641
19.3.3.2. Myslenie a reč zrakovu postihnutých	642
19.3.3.3. Zmeny osobnosti	644
19.3.3.4. Sociálna adaptabilita a vývoj identity	645
19.4. Telesné postihnutie (V. Andreáška)	648
19.4.1. Úvod	648
19.4.2. Pohybový defekt	650
19.4.3. Telesná deformácia	651
19.4.4. Kritické obdobia vo vývine jedincov s telesným postihnutím	652
19.4.5. Detská mozgová obrna	653
19.5. Narušená komunikačná schopnosť (M. Andreášky)	655
19.5.1. Úvod	655
19.5.2. Všeobecná charakteristika detí s narušenou komunikačnou schopnosťou (NKS)	656
19.5.3. Výskyt rečových porúch a NKS z vývinového aspektu	657
19.5.4. Narušená reč a komunikácia	658
19.5.5. Príčiny rečových a komunikačných porúch	660
19.5.5.1. Organické príčiny porúch reči a komunikácie	660
19.5.5.2. Funkčné príčiny rečových porúch a komunikácie	661
19.5.5.3. Psychogénne príčiny rečových porúch a NKS	661
19.5.6. Následky porúch komunikácie	663
19.5.7. Psychologický servis a intervencia pri poruchách komunikácie	664
20. Psychologická sexuológia (R. Máthé)	667
20.1. Úvod	667
20.1.1. Sexualita ako dynamický motivačný faktor	668

20.1.2. Sexualita z historického aspektu	669
20.1.2.1. Sexuológia v bývalom Československu, v Česku a na Slovensku	673
20.1.3. Predmet sexuológie	675
20.1.3.1. Psychologická sexuológia	677
20.2. Determinanty sexuálneho správania	678
20.2.1. Teórie a modely psychosexuálneho vývinu a sexuálneho správania	678
20.2.2. Biologické determinanty sexuality	679
20.2.2.1. Pohlavné orgány	679
20.2.3. Pohlavná identita	683
20.2.4. Sexuálna orientácia	684
20.2.5. Sexuálne správanie	685
20.2.5.1. Sexuálne kontaktovanie	685
20.2.6. Prežívanie sexuality	686
20.2.6.1. Sexuálne emócie	687
20.2.6.2. Citové zložky intímnej komunikácie	687
20.2.6.2.1. Láska	688
20.2.6.2.2. Paradoxy lásky	689
20.2.6.2.3. Nevera a reakcia na neveru	690
20.2.6.2.4. Žiarlivosť	691
20.2.6.2.5. Spokojnosť zo sexuálnym životom	692
20.2.7. Sexuálna „norma“	693
20.2.8. Ontogenéza ľudskej sexuality	694
20.3. Špecifické aspekty psychologickej sexuológie	699
20.3.1. Sexualita, telesná schéma a zdravie	699
20.3.2. Sexualita telesne chorých	701
20.3.3. Sexualita a psychopatológia	703
20.3.4. Sexuálne prenosné ochorenia	705
20.3.5. Prostitúcia	706
20.4. Sexuálna patológia - poruchy sexuálneho života	706
20.4.1. Sexuálne dysfunkcie	707
20.4.1.1. Sexuálne dysfunkcie mužov	708
20.4.1.1.1. Erektálna dysfunkcia	709
20.4.1.1.2. Predčasná ejakulácia	711
20.4.1.2. Sexuálne dysfunkcie žien	711
20.4.1.2.1. Znížená sexuálna apetencia	711
20.4.1.2.2. Anorgazmia	712
20.4.1.2.3. Dyspareunia	713
20.4.1.2.4. Vaginizmus	714
20.4.1.3. Psychodiagnostika sexuálnych dysfunkcií	715
20.4.2. Sexuálne deviácie (parafílie)	716
20.4.2.1. Psychodiagnostika parafílií	716
20.5. Psychologické poradenstvo a psychoterapia v sexuológii	716

20.5.1. Krízová intervencia v sexuológii	726
20.6. Etické zásady psychologického prístupu v sexuológii	729

Literatúra	7 3 3
-------------------	--------------

O autoroch	7 7 5
-------------------	--------------

Menný register	7 8 1
-----------------------	--------------

Vecný register	7 9 5
-----------------------	--------------